

ΓΝΩΜΗ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑΣ
ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ «ΕΥΡΩΠΗ 2020»

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

Η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή της Ελλάδος (Ο.Κ.Ε.) ανέλαβε την έκδοση Γνώμης Πρωτοβουλίας με τίτλο «Ευρώπη 2020 – Η νέα Στρατηγική της Λισσαβόνας» με βάση το άρθρο 4 του Νόμου 2232/1994, σύμφωνα με το οποίο «η Ο.Κ.Ε. μπορεί με δική της πρωτοβουλία να εκφράζει γνώμη και για άλλα θέματα κοινωνικοοικονομικής πολιτικής».

Μετά από απόφαση της Εκτελεστικής Επιτροπής της Ο.Κ.Ε., ορίστηκε η Επιτροπή Εργασίας αποτελούμενη από την **κα Ζωή Λαναρά**, και τους **κ.κ. Ιωάννη Στεφάνου, Νικόλαο Σκορίνη, Βασίλη Ξενάκη, Κωνσταντίνο Γκουτζαμάνη, Νικόλαο Λιόλιο και Ιωάννη Σωτηρίου**.

Πρόεδρος της Επιτροπής Εργασίας ορίστηκε ο **κ. Ι. Στεφάνου**. Στις εργασίες της Επιτροπής Εργασίας μετείχαν ως εμπειρογνώμονες **οι κ.κ. Αθανάσιος Πρίντσιπας, Α. Ευστρατόγλου, Φώτης Σκουλαρίκης και Παναγιώτης Συριόπουλος**. Από πλευράς Ο.Κ.Ε., μετείχε η **κα Αφροδίτη Μακρυγιάννη**, η οποία είχε και τον επιστημονικό συντονισμό της Επιτροπής. Ερευνητική στήριξη παρείχε από πλευράς Ο.Κ.Ε. η **κα Δήμητρα Λαμπροπούλου, Οικονομολόγος**.

Η Επιτροπή Εργασίας ολοκλήρωσε τις εργασίες της σε τέσσερις (4) συνεδριάσεις, ενώ η Εκτελεστική Επιτροπή διαμόρφωσε την εισήγησή της προς την Ολομέλεια στη συνεδρίαση της 12 Απριλίου 2010.

Η Ολομέλεια της Ο.Κ.Ε., στην οποία εισηγητής ήταν ο **κ. Ι. Στεφάνου**, αφού ολοκλήρωσε την συζήτηση για το θέμα στη συνεδρίαση της 19 Απριλίου 2010, διατύπωσε την υπ' αριθ. 236 Γνώμη της Ο.Κ.Ε.

Αντί προλόγου

Η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή της Ελλάδος στο πλαίσιο του Παρατηρητηρίου Πολιτικών για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη παρακολούθησε την υλοποίηση και αξιολόγησε σε ετήσια βάση το βαθμό επίτευξης των στόχων της Στρατηγικής της Λισαβόνας. Το προηγούμενο χρονικό διάστημα και μετά την αναθεώρηση του 2005 η Στρατηγική της Λισαβόνας υλοποιείτο στα κράτη- μέλη μέσω των Εθνικών Προγραμμάτων Μεταρρυθμίσεων.

Το 2010 ολοκληρώθηκε ο κύκλος, χρονικά τουλάχιστον, της Στρατηγικής της Λισαβόνας και η ΕΕ ξεκίνησε τη διαδικασία αναδιαμόρφωσης της. Η νέα στρατηγική 'Ευρώπη 2020' θα ισχύσει τα επόμενα δέκα χρόνια. Σηματοδοτείται επομένως ένα νέο ξεκίνημα με στόχο να βγει η Ευρώπη ισχυρότερη από την οικονομική και χρηματοπιστωτική κρίση. Αυτός είναι και ο σκοπός της νέας στρατηγικής για την Ευρώπη: περισσότερες θέσεις απασχόλησης και καλύτερη ποιότητα ζωής.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο στη Σύνοδο του Μαρτίου συζήτησε τη νέα στρατηγική για την απασχόληση και την ανάπτυξη και συμφώνησε ως προς τα κύρια στοιχεία της, περιλαμβανομένων των βασικών στόχων που θα καθοδηγούν την εφαρμογή της και των ρυθμίσεων για τη βελτίωση της παρακολούθησής της. Στη συνέχεια αναμένεται η Ευρωπαϊκή Επιτροπή να υποβάλλει προτάσεις για πλέον εστιασμένες και ολοκληρωμένες κατευθυντήριες γραμμές, μεταξύ των οποίων και οι γραμμές για την απασχόληση και την ευρύτερη οικονομική πολιτική. Αυτές οι κατευθυντήριες γραμμές θα συζητηθούν στο Συμβούλιο ώστε, μετά από διαβούλευση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και των άλλων θεσμικών οργάνων που είναι αρμόδια για τις κατευθυντήριες γραμμές της απασχόλησης, να εγκριθούν στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο τον Ιούνιο του 2010. Η Επιτροπή στη συνέχεια θα υποβάλει μέχρι τον Οκτώβριο του 2010 τις δράσεις που απαιτούνται σε επίπεδο ΕΕ για την εφαρμογή της νέας στρατηγικής.

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η Οικονομική και Κοινωνική επιτροπή στο παρόν κείμενο εκφράζει τις θέσεις της για τη νέα Ευρωπαϊκή Στρατηγική 'Ευρώπη 2020', η οποία βέβαια ξεκινά σε ένα ευρωπαϊκό περιβάλλον που δέχεται σοβαρούς κλυδωνισμούς όσον αφορά την ενότητα του.

Η πρόσφατη χρηματοοικονομική κρίση ανέδειξε τα δημοσιονομικά και αναπτυξιακά προβλήματα των ευρωπαϊκών χωρών και δημιούργησε σοβαρά ερωτηματικά αναφορικά με την ταυτότητα και τη συνοχή της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το διαφορετικό επίπεδο ανάπτυξης ανάμεσα στα κράτη μέλη και οι ανομοιογενείς στρατηγικοί προσανατολισμοί έχουν αποδυναμώσει την εσωτερική συνοχή και την παρουσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στη διεθνή σκηνή. Τα νέα δεδομένα έδωσαν αφορμή για την ένταση της κρίσης στρατηγικού προσανατολισμού που βιώνει η Ευρώπη ως θεσμική και πολιτική συγκρότηση, ήδη από την προετοιμασία της Συνθήκης της Λισαβόνας το 2007.

Η ΟΚΕ επομένως θεωρεί ότι ανεξάρτητα από την Στρατηγική «Ευρώπη 2020» η ΕΕ βρίσκεται στο μεταίχμιο κρίσιμων εξελίξεων –σε πολιτικό, οικονομικό και κοινωνικό πλαίσιο. Η περιοχή δράσης στην οποία πρέπει να στραφεί είναι πρώτιστα η εξασφάλιση μακροβιότητας στο ευρωπαϊκό σύστημα κοινωνικής προστασίας, ενώ ταυτόχρονα θα πρέπει να ξεπεράσει τα προβλήματα της εκτεταμένης διέυρυνσής της, ώστε να εκμεταλλευτεί τα πλεονεκτήματά της και να καταφέρει να αποκτήσει ισχυρότερη πολιτική οντότητα για να μην εγκλωβιστεί σε μία μορφή οικονομικής αγοράς (κεφ. 2).

Η στρατηγική «Ευρώπη 2020» καθορίζει ένα όραμα για μια κοινωνική οικονομία της αγοράς στην Ευρώπη κατά την επόμενη δεκαετία και βασίζεται σε τρεις τομείς προτεραιότητας: α) την ανάπτυξη, με τη θεμελίωση της οικονομίας στη γνώση και την καινοτομία, β) τη βιώσιμη ανάπτυξη, με την προώθηση μιας ανταγωνιστικής οικονομίας χαμηλών εκπομπών άνθρακα, που θα αξιοποιεί αποτελεσματικά τους πόρους που διαθέτει και γ) την ανάπτυξη χωρίς αποκλεισμούς, η οποία θα προάγει μια οικονομία υψηλής απασχόλησης και θα οδηγεί σε κοινωνική και γεωγραφική συνοχή.

Η ΟΚΕ θεωρεί ότι η μεγαλύτερη πρόκληση που αντιμετωπίζει η Ευρώπη την τρέχουσα περίοδο είναι η έξοδος από την οικονομική κρίση. Παρόλο που η ύφεση σύμφωνα με τα στοιχεία πλησιάζει στο τέλος της, οι αβεβαιότητες είναι ακόμα πολλές. Οι εκτιμήσεις για την απασχόληση, την ανεργία, τις επενδύσεις και τα δημόσια

οικονομικά των ευρωπαϊκών χωρών για το τρέχον και το επόμενο έτος δεν είναι αισιόδοξες. Επιπρόσθετα η πρόσβαση στη χρηματοδότηση γίνεται δυσκολότερη καθώς οι πιστωτικοί κίνδυνοι είναι ιδιαίτερα αυξημένοι γεγονός που λειτουργεί ανασταλτικά στην αύξηση των ιδιωτικών επενδύσεων και στην ανάκαμψη της οικονομίας.

Επομένως, είναι αναγκαία η υλοποίηση συντονισμένων δράσεων στα κράτη – μέλη της ΕΕ ώστε η Ευρώπη να μπορέσει να βελτιώσει την ανταγωνιστικότητά της και να αντιμετωπίσει τις διαρθρωτικές αδυναμίες της, αλλά και τις νέες προκλήσεις που παρουσιάστηκαν με την κρίση. Η εμπειρία από το παρελθόν έχει δείξει ότι η Ευρώπη μπορεί να πετύχει σημαντικούς στόχους, όπως η ΟΝΕ και η διεύρυνση. Κατά την τρέχουσα περίοδο στοίχημα αποτελεί η έξοδος από την κρίση και η οικονομική ανάκαμψη. Βασική όμως προϋπόθεση για να κερδίσει η ΕΕ αυτό το στοίχημα είναι η έμπρακτη πολιτική και θεσμική αλληλεγγύη των ευρωπαϊών εταίρων και η συνεργασία στο πλαίσιο μίας ενιαίας οικονομικής πολιτικής με αναπτυξιακά χαρακτηριστικά (κεφ. 3).

Όσον αφορά τους οικονομικούς στόχους θα πρέπει σημειωθεί ότι η στρατηγική «Ευρώπη 2020», θέτει συγκεκριμένες κατευθύνσεις τις οποίες η Ευρώπη χρειάζεται με βάση τις νέες προκλήσεις που αντιμετωπίζει. Η δημιουργία μιας ανταγωνιστικής, διασυνδεδεμένης και πιο πράσινης οικονομίας είναι ιδιαίτερα μεγάλης σημασίας. Εκείνο όμως, που φαίνεται να απουσιάζει από τις νέες κατευθύνσεις και γενικότερα από το ύφος του κειμένου της ΕΕ, είναι το επείγον της κατάστασης, ενώ δεν δίνεται έμφαση σε θέματα επιχειρηματικότητας που είναι ζωτικής σημασίας για την εξασφάλιση μιας μακροπρόθεσμης και βιώσιμης ανάπτυξης.

Οι βασικοί στόχοι της Ελλάδας σχετίζονται άμεσα με τους στόχους της νέας Στρατηγικής της Ευρώπης 2020. Κατά τη νέα περίοδο η Ελλάδα θα πρέπει να εντείνει τις προσπάθειές της για την προώθηση αποφασιστικών αλλαγών, ώστε να μπορέσει να αναπτύξει την εξωστρέφειά της και να περιορίσει την εξάρτηση του ΑΕΠ από την εγχώρια καταναλωτική δαπάνη, να ενισχύσει την έρευνα και την καινοτομία και να στρέψει την παραγωγική δραστηριότητα στην πράσινη ανάπτυξη.

Μετά την ανακοίνωση των νέων μέτρων από την ελληνική κυβέρνηση (μείωση μισθών και επιδομάτων δημοσίων υπαλλήλων, αύξηση έμμεσων φόρων, αύξηση Φ.Π.Α. κτλ) φαίνεται ότι μπορεί να αντιμετωπιστεί ο δημοσιονομικός εκτροχιασμός της χώρας μας. Όμως είναι ορατός ο κίνδυνος η Ελλάδα να διολισθήσει σε βαθιά ύφεση, αν αυτά τα μέτρα δεν συνοδεύονται από ένα ολοκληρωμένο αναπτυξιακό σχεδιασμό (κεφ. 4.1).

Όσον αφορά το περιβάλλον σημερινές προτεραιότητες της ΕΕ είναι η καταπολέμηση της αλλαγής του κλίματος, η προστασία της βιοποικιλότητας, η μείωση των επιπτώσεων της ρύπανσης στην υγεία και η αποδοτικότερη αξιοποίηση των φυσικών πόρων. Προτεραιότητα επίσης αποτελεί η ορθολογική χρήση της ενέργειας στον τομέα των μεταφορών, της ηλεκτροπαραγωγής και τον οικιακό – τριτογενή τομέα. Η ΟΚΕ θεωρεί ότι η κοινή δράση των Κρατών-Μελών της Ε.Ε. επιβάλλεται αφού μεγιστοποιεί την αποτελεσματικότητα των λαμβανόμενων μέτρων αλλά και δημιουργεί οικονομίες κλίματος ώστε η εφαρμογή των μέτρων να είναι λιγότερο δαπανηρή και να μην διαταράσσονται οι συναλλαγές στην ευρωπαϊκή ενιαία αγορά.

Η απροθυμία για συμφωνία στην Κοπεγχάγη για ένα πρόβλημα που διαρκώς διογκώνεται και πλήττει την πραγματική οικονομία και την καθημερινότητα δισεκατομμυρίων πολιτών σε όλο τον πλανήτη, οφείλει να αποτελέσει το κινητήριο μοχλό για την ΕΕ προκειμένου να διεκδικήσει σε παγκόσμια κλίμακα τις αναγκαίες πολιτικές πρωτοβουλίες και δεσμεύσεις για να διασφαλιστεί η δυνατότητα των επερχόμενων γενεών να ζήσουν με την ίδια επάρκεια σε υλικούς και ενεργειακούς πόρους(κεφ.4.2.).

Όσον αφορά την κοινωνική συνοχή το μεταναστευτικό ζήτημα θα πρέπει να αποτελέσει τομέα προτεραιότητας. Αντιμέτωπη με το εύρος και την πολυπλοκότητα της μετανάστευσης, η Ευρώπη δεν έχει πολλά περιθώρια επιλογής. Οφείλει να ενισχύσει την κοινή μεταναστευτική πολιτική, αναπτύσσοντας μια συνδυασμένη διαχείριση των μεταναστευτικών ρευμάτων, τόσο μεταξύ των κρατών-μελών όσο και έναντι τρίτων χωρών. Όσο πιο πολλοί οι απαγορευτικοί όροι εισόδου τόσο πιο πολύ ευνοείται η ανάπτυξη παράνομων κυκλωμάτων λαθραίας διακίνησης ανθρώπων και αυξάνεται ο αριθμός των αγνώστων και άρα μη ελεγχόμενων μεταναστών (κεφ. 4.3).

Αξιολογώντας το σύνολο των ρυθμίσεων για την υλοποίηση της νέας στρατηγικής «Ευρώπη 2020», η ΟΚΕ θεωρεί ότι όλη η διαδικασία της εποπτείας και των συστάσεων είναι ιδιαίτερα κρίσιμη για τη χώρα μας, ιδίως σήμερα που αντιμετωπίζει όχι μόνο τεράστια δημοσιονομικά προβλήματα αλλά και σημαντικές μακροοικονομικές ανισορροπίες όπως στην ανταγωνιστικότητα και στην ανάπτυξη.

Ιδιαίτερα θετική τέλος κρίνεται η έμφαση που δίνεται στην ενίσχυση της συνεργασίας, καθώς βασική θέση της ΟΚΕ αποτελεί το ότι στις ευρωπαϊκές οικονομίες η ανάπτυξη και η αύξηση της απασχόλησης θα γίνουν πραγματικότητα, μόνον όταν οι ευρωπαϊκές χώρες συνεργαστούν στενά, αναλάβουν μεγαλύτερη ευθύνη και φυσικά

επιδείξουν περισσότερη αλληλεγγύη, η οποία δυστυχώς δεν επιδεικνύεται στην πρόσφατη δημοσιονομική κρίση της χώρας μας. Διότι η έκφραση αλληλεγγύης, ιδίως από τα ισχυρότερα Κ-Μ, είναι απαραίτητο συστατικό διατήρησης και προαγωγής μιας ισχυρής Ευρωπαϊκής Ένωσης. (κεφ.4.4)

2. ΟΙ ΝΕΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΚΡΙΣΗ ΚΑΙ Ο ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

Η κατάρρευση της στεγαστικής αγοράς στις ΗΠΑ, που πυροδότησε αλυσιδωτές εξελίξεις στον επενδυτικό και στον εμπορικό τραπεζικό τομέα αποτέλεσε την αιτία για το ξέσπασμα της κρίσης σε παγκόσμιο επίπεδο. Το μοντέλο ανάπτυξης που υιοθέτησαν οι διεθνείς επενδυτικοί οίκοι και το οποίο βασίστηκε στην αλόγιστη υπερχρέωση, με αυτοσκοπό την χωρίς όριο κερδοσκοπία βρήκε πρόσφορο έδαφος να αναπτυχθεί, καθώς οι κεντρικές τράπεζες μείωσαν δραστικά τα επιτόκια, δημιουργώντας μια τεχνητά διογκωμένη ρευστότητα που δεν ανταποκρινόταν στην πραγματικότητα.

Η ανεξέλεγκτη δράση των αμερικανικών τραπεζών οδήγησε στη δημιουργία τοξικών χρεών με την έκδοση σύνθετων δομημένων ομολόγων και χρηματοοικονομικών προϊόντων, τα οποία επί της ουσίας δεν ήταν τίποτα άλλο παρά τιτλοποίηση χρεών και δανείων. Η δε διενέργεια πιστοληπτικής αξιολόγησης των προϊόντων αυτών από τις εταιρείες πιστοληπτικής αξιολόγησης ήταν άνευ σημασίας, καθώς έδινε επίπλαστη εντύπωση οικονομικής αξιολόγησης των προϊόντων αυτών στους θεσμικούς επενδυτές και τις τράπεζες που τα αγόραζαν.

Τα προαναφερόμενα ανέδειξαν την απουσία επαρκούς εποπτείας στις διεθνείς χρηματαγορές. Η θεσμοθέτηση επομένως ενός ολοκληρωμένου πλαισίου εποπτείας του χρηματοπιστωτικού τομέα είναι η πρώτη μεγάλη πρόκληση που αντιμετωπίζουμε. Σύμφωνα με τις θέσεις της ΟΚΕ, η λειτουργία του χρηματοπιστωτικού συστήματος θα πρέπει να υπηρετεί την βιώσιμη οικονομική ανάπτυξη και να εναρμονίζεται με τα ισχύοντα στο εθνικό και Κοινοτικό δίκαιο. Η απλοποίηση επίσης των συχνά αδιαφανών και πολύπλοκων δομών των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων, καθώς και η κατάρτιση ενός σχεδίου ρευστότητας (contingency funding) και μείωσης πιθανών κινδύνων (de-risking plans) σε περίπτωση ανάγκης, χωρίς να υπονομεύεται η αποτελεσματικότητα του χρηματοπιστωτικού συστήματος, θεωρούνται παρεμβάσεις υψίστης προτεραιότητας.

Η αμέσως επόμενη ανάγκη που ανέδειξε η παγκόσμια χρηματοπιστωτική κρίση είναι η στήριξη της κοινωνικής ανάπτυξης. Η ένταξη των γυναικών και των ευπαθών ομάδων στην οικονομική ζωή και η βελτίωση των υποδομών εκπαίδευσης και υγείας αποτελούν βασικές προτεραιότητες, αν θέλουμε να αντιμετωπίσουμε τις σοβαρές επιπτώσεις της κρίσης στην κοινωνική συνοχή. Στη βάση της ίδιας οπτικής η ΟΚΕ αντιτίθεται σε οποιαδήποτε τάση υποβάθμισης των υπηρεσιών κοινωνικού χαρακτήρα. Βασική της θέση είναι ότι ο περιορισμός του κοινωνικού κράτους το οποίο πιθανά με

όρους αγοράς κρίνεται οικονομικά ασύμφορο και οι αλλαγές στις εργασιακές σχέσεις απειλούν σοβαρά το επίπεδο της κοινωνικής συνοχής και αναστέλλουν την αναπτυξιακή πορεία της Ευρώπης.

Η παρούσα κρίση επίσης η οποία ανέδειξε τα δημοσιονομικά και αναπτυξιακά προβλήματα των ευρωπαϊκών χωρών δημιούργησε και σοβαρά ερωτηματικά αναφορικά με την ταυτότητα και τη συνοχή της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι νέες ισορροπίες στην παγκόσμια αγορά και ο συνεχώς εντεινόμενος ανταγωνισμός παραγωγικών οικονομιών που αξιοποιούν την κοινωνία της γνώσης από τη μια και νέων οικονομιών χαμηλού εργατικού κόστους από την άλλη, έχει συμπιέσει την ανταγωνιστικότητα των ευρωπαϊκών προϊόντων και έχει δημιουργήσει σοβαρές δυσλειτουργίες στις ευρωπαϊκές αγορές εργασίας. Η αδυναμία δημιουργίας επαρκούς αριθμού νέων θέσεων εργασίας, με αποτέλεσμα τη σημαντική αύξηση του ποσοστού ανεργίας, οδήγησε σε διαφοροποίηση των εργασιακών σχέσεων και συγκεκριμένα σε σαφή μετατόπιση από τις παραδοσιακές εργασιακές σχέσεις στις ευέλικτες μορφές απασχόλησης. Η ΟΚΕ στο σημείο αυτό οφείλει να επισημάνει ότι όποιες και αν είναι οι ανάγκες που καλείται η ευέλικτη απασχόληση να καλύψει, δεν νοείται εργασιακή ευελιξία, χωρίς τις αναγκαίες θεσμικές ρυθμίσεις οι οποίες θα εγγυώνται την ασφάλεια και την ποιότητα της ευέλικτης εργασίας. Επίσης, όπως έχει σημειώσει η ΟΚΕ, το πρόβλημα της απασχόλησης απαιτεί ολοκληρωμένη αντιμετώπιση που, εκτός από την αναβάθμιση των εργασιακών δεξιοτήτων μέσω της κατάρτισης, προϋποθέτει ανάπτυξη της έρευνας και εντατικοποίηση της εφαρμογής καινοτομιών στη επιχειρηματική δραστηριότητα, ενίσχυση των ελεγκτικών μηχανισμών για τη διασφάλιση του υγιούς ανταγωνισμού και τη δημιουργία ενός ευνοϊκού προς την επιχειρηματικότητα περιβάλλοντος ώστε να καταστεί η ευρωπαϊκή οικονομία και πάλι ανταγωνιστική.

Για το λόγο αυτό η συνέχιση της προσπάθειας επίτευξης των στόχων της Λισαβόνας μέσα από τη νέα στρατηγική «Ευρώπη 2020», παρά τις απαισιόδοξες κρίσεις πολλών, θεωρείται κατ' αρχήν αισιόδοξο μήνυμα. Στόχος και της νέας στρατηγικής «Ευρώπη 2020», που αντικαθιστά τη Στρατηγική της Λισαβόνας, είναι να διατηρηθεί το κοινωνικό μοντέλο της Ένωσης, να ενισχυθεί η κοινωνία της γνώσης, να βελτιωθεί η ανταγωνιστικότητα, να επιτευχθούν εκ νέου θετικοί ρυθμοί ανάπτυξης και να δημιουργηθούν νέες και ποιοτικές θέσεις εργασίας.

Η κρίση δυστυχώς ανέδειξε την απουσία πολιτικής βούλησης των κυβερνήσεων να τηρήσουν τα όσα προβλέπει στους τομείς ευθύνης τους η συνθήκη της ΕΕ. Η νέα

στρατηγική μπορεί να πετύχει αυτή τη φορά τους στόχους που θέτει, μόνο υπό την προϋπόθεση ότι τα κράτη μέλη θα δεχτούν να συντονίσουν την οικονομική τους πολιτική και να δημιουργήσουν τους αναγκαίους μηχανισμούς στήριξης οι οποίοι όπως αποδείχτηκε είναι αναγκαίοι αν θέλουμε η Ευρωπαϊκή Ένωση να αποκτήσει ουσιαστική συνοχή και να εξακολουθήσει να υφίσταται στο μέλλον.

Επομένως η Ένωση ως πρωταρχικό στόχο οφείλει να θέσει την προώθηση ενός αναπτυξιακού προτύπου που θα επαναπροσδιορίζει τα θεμελιώδη ζητήματα της παραγωγής και δίκαιης κατανομής του πλούτου με κοινωνική δικαιοσύνη και οικολογική ευθύνη. Παράλληλα με τη νομισματική και δημοσιονομική σταθερότητα προβάλλει η ανάγκη αναπροσαρμογών στα νέα δεδομένα με νέους κανόνες σταθεροποίησης της ευρωπαϊκής οικονομίας και νέους αναπτυξιακούς προσανατολισμούς, επενδύοντας ουσιαστικότερα στη γνώση και την καινοτομία.

Εν τέλει η στρατηγική «Ευρώπη 2020» θα αποδείξει αν η Ευρώπη θέλει να προχωρήσει την ολοκλήρωσή της σε Οικονομική και Πολιτική Ένωση, κάτι το οποίο μέχρι σήμερα δεν έχει γίνει. Το διαφορετικό επίπεδο ανάπτυξης ανάμεσα στα κράτη μέλη και οι ανομοιογενείς στρατηγικοί προσανατολισμοί αποδυναμώνουν την εσωτερική συνοχή και την παρουσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στη διεθνή σκηνή. Οι αδυναμίες αυτές επιτάχθηκαν στο πλαίσιο της πρόσφατης διεθνούς χρηματοοικονομικής κρίσης και των ευρύτερων παγκόσμιων προβλημάτων, από τη διεύρυνση των κοινωνικών ανισοτήτων και τις κλιματικές αλλαγές μέχρι τη μετανάστευση. Τα νέα δεδομένα αποτέλεσαν αφορμή για την ένταση της κρίσης στρατηγικού προσανατολισμού που βιώνει η Ευρώπη ως θεσμική και πολιτική συγκρότηση, ήδη από την προετοιμασία της Συνθήκης της Λισαβόνας το 2007. Μία κρίση που επεκτείνεται και στους πολίτες καθώς σε μεγάλο βαθμό νοιώθουν ότι παρεμβάλλεται μεγάλη απόσταση μεταξύ αυτών και των ευρωπαϊκών θεσμών. Οι πολίτες αισθάνονται ότι πολλά διεξάγονται ερήμην τους και επιθυμούν περισσότερο δημοκρατικό έλεγχο.

Αναμφισβήτητα επομένως και ανεξάρτητα από την Στρατηγική «Ευρώπη 2020» η ΕΕ βρίσκεται στο μεταίχμιο κρίσιμων εξελίξεων –σε πολιτικό, οικονομικό και κοινωνικό πλαίσιο. Η περιοχή δράσης στην οποία πρέπει να στραφεί είναι πρώτιστα η εξασφάλιση μακροβιότητας στο ευρωπαϊκό σύστημα κοινωνικής προστασίας, ενώ ταυτόχρονα θα πρέπει να ξεπεράσει τα προβλήματα της εκτεταμένης διεύρυνσής της, ώστε να εκμεταλλευτεί τα πλεονεκτήματά της και να καταφέρει να αποκτήσει ισχυρότερη πολιτική οντότητα για να μην εγκλωβιστεί σε μία μορφή οικονομικής αγοράς. Σε αυτό το πλαίσιο η

ΕΕ θα πρέπει να επαναπροσδιορίσει το ρόλο της προκειμένου να αποφύγει την παρακμή με βάση τις παρακάτω κατευθύνσεις:

- Βασικές αρχές πρέπει αδιαμφισβήτητα να συνεχίσουν να αποτελούν η προάσπιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, η ειρηνική επίλυση των διαφορών, η προώθηση της κοινωνικής συνοχής και η αλληλεγγύη μεταξύ των κρατών. Η Ένωση δεν έχει καταφέρει ακόμα να αναπτύξει μια ενιαία θέση σε θέματα εξωτερικών υποθέσεων, ασφάλειας και άμυνας. Η ενιαία εξωτερική πολιτική στηριζόμενη στις αρχές του ανθρωπισμού και της ανοιχτής κοινωνίας αποτελεί αναγκαία προϋπόθεση για να έχει η Ευρώπη ηγετικό ρόλο στην προστασία των ατομικών και πολιτικών δικαιωμάτων.

- Οι ανάγκες που δημιουργούνται και οι προκλήσεις που παρουσιάζονται δεν είναι ίδιες σε κάθε κράτος μέλος. Οι διαφορές σε οικονομικό, κοινωνικό αλλά και σε πολιτικό επίπεδο είναι πολλές φορές σημαντικές και απαιτούν εξατομικευμένη αντιμετώπιση. Η ΕΕ θα πρέπει να χρησιμοποιεί τα εργαλεία που διαθέτει με ευελιξία, αλλά και να δημιουργήσει νέους μηχανισμούς στήριξης ώστε αυτά να είναι σε θέση να ανταποκρίνονται σε κρίσιμες καταστάσεις. Οι μεγάλες προκλήσεις της παγκοσμιοποίησης, της στενότητας των πόρων και της γήρανσης του πληθυσμού, πρέπει να αντιμετωπίζονται συλλογικά και συντονισμένα. Οποιαδήποτε στρατηγική, όσο φιλόδοξη και αν είναι, δεν μπορεί να επιτύχει τους στόχους της, χωρίς μια ολοκληρωμένη κοινή οικονομική και κοινωνική πολιτική στο ευρωπαϊκό επίπεδο.

- Η εφαρμογή της Συνθήκης της Λισαβόνας (Ευρωσύνταγμα), παρά τις όποιες επιφυλάξεις, αποτελεί τη βάση προκειμένου να ενισχυθεί ο ρόλος της ΕΕ τόσο στο εσωτερικό της Ευρώπης όσο και σε διεθνές επίπεδο. Επιπλέον παρέχει δέσμευση για την αντιμετώπιση των προβλημάτων της κλιματικής αλλαγής και της ενεργειακής ανεπάρκειας, καθώς και νέες δυνατότητες στην αντιμετώπιση διασυνοριακών προβλημάτων σε ένα ευρύ φάσμα τομέων από τη δημόσια υγεία μέχρι την καταπολέμηση της εγκληματικότητας.

- Ιδιαίτερα σημαντικός θα πρέπει να είναι ο ρόλος της ΕΕ στην ενίσχυση της παραγωγικής της βάσης και στη τόνωση της ανταγωνιστικότητάς της προωθώντας οριζόντιες κυρίως πολιτικές που στοχεύουν στην ενίσχυση της έρευνας και της καινοτομίας, στην αύξηση των επενδύσεων και τη στροφή στην πράσινη ανάπτυξη, στη βελτίωση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος και στην δημιουργία νέων και ποιοτικών θέσεων απασχόλησης.

- Οι αναπτυξιακές κατευθύνσεις της Ευρώπης θα πρέπει να δώσουν έμφαση στην ανάπτυξη κοινών πολιτικών για τα μεταναστευτικά ζητήματα, την ενέργεια και το περιβάλλον. Η Ευρώπη οφείλει να ηγηθεί μιας ουσιαστικής περιβαλλοντικής διπλωματίας, μιας πολυμερούς διεθνούς συνεργασίας για την προώθηση της παγκόσμιας κλιματικής ασφάλειας και της βιώσιμης ανάπτυξης. Ταυτόχρονα η Ευρώπη θα πρέπει να εξασφαλίσει την ενεργειακή της επάρκεια, προωθώντας μέτρα για την εξοικονόμηση ενέργειας και την χρήση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και διασφαλίζοντας την ομαλή και πολύπλευρη τροφοδότηση της με φυσικό αέριο.

- Τέλος, στο διεθνές επίπεδο, η Ε.Ε. θα πρέπει να αποσυνδέσει την ύπαρξή της από αποκλειστικά οικονομικούς στόχους. Δεδομένου ότι οι κίνδυνοι μιας διεθνούς περιθωριοποίησης της ΕΕ, μπροστά στη δυναμική που αναπτύσσεται μεταξύ των ΗΠΑ και των μεγάλων ασιατικών δυνάμεων, αλλά και της Ρωσίας, είναι περισσότερο από υπαρκτοί, η ΕΕ πρέπει να μετασχηματισθεί σε μια σοβαρή στρατηγική δύναμη που θα μιλά με μια φωνή και θα υπερασπίζεται κοινά συμφέροντα.

3. Η ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ «ΕΥΡΩΠΗ 2020

Είναι γεγονός ότι η πρόσφατη οικονομική κρίση είναι η μεγαλύτερη των τελευταίων 50 ετών και αποτελεί αιτία απώλειας πολλών πλεονεκτημάτων που εξασφάλισε η προηγούμενη μακρόχρονη περίοδος υψηλών ρυθμών ανάπτυξης. Το ξέσπασμα της κρίσης δημιούργησε αρκετά ερωτήματα σχετικά με τη λειτουργία των αγορών και το ρόλο του κράτους, των κυβερνήσεων και των επιχειρήσεων στην οικονομία.

Στο κείμενο της ΕΕ ορθώς αναγνωρίζεται ότι η μεγαλύτερη πρόκληση είναι να αποφύγουμε την επιστροφή στην προ της κρίσης κατάσταση, καθώς ακόμα και τότε υπήρχαν αρκετοί τομείς στους οποίους η πρόοδος ήταν ανεπαρκής, ενώ αρκετά διαρθρωτικά προβλήματα βγήκαν στην επιφάνεια με αφορμή την κρίση. Η χαμηλή συγκριτικά με τις ΗΠΑ παραγωγικότητα, λόγω κυρίως των περιορισμένων επενδύσεων σε έρευνα και καινοτομία, το χαμηλό ποσοστό απασχόλησης και η δημογραφική γήρανση αποτελούν τις κύριες διαρθρωτικές αδυναμίες της Ευρώπης όπως αναφέρεται και στο κείμενο της νέας στρατηγικής της Ευρώπης.

Επίσης όπως αναφέρει η Επιτροπή, η στρατηγική «Ευρώπη 2020» καθορίζει ένα όραμα για μια κοινωνική οικονομία της αγοράς στην Ευρώπη κατά την επόμενη δεκαετία και βασίζεται σε τρεις τομείς προτεραιότητας: α) την ανάπτυξη, με τη θεμελίωση της οικονομίας στη γνώση και την καινοτομία, β) τη βιώσιμη ανάπτυξη, με την προώθηση μιας ανταγωνιστικής οικονομίας χαμηλών εκπομπών άνθρακα, που θα αξιοποιεί αποτελεσματικά τους πόρους που διαθέτει και γ) την ανάπτυξη χωρίς αποκλεισμούς, η οποία θα προάγει μια οικονομία υψηλής απασχόλησης και θα οδηγεί σε κοινωνική και γεωγραφική συνοχή.

Η πρόοδος για την επίτευξη των προαναφερόμενων στόχων θα μετράται σε συνάρτηση με πέντε αντιπροσωπευτικούς πρωταρχικούς στόχους, οι οποίοι τίθενται σε επίπεδο ΕΕ και τους οποίους τα κράτη-μέλη θα κληθούν να μετασχηματίσουν σε εθνικούς στόχους με γνώμονα τα εξής:

- Την αύξηση του ποσοστού απασχόλησης των εργασίμων ηλικιών 20-64 ετών στο 75%.
- Την διάθεση του 3% του ΑΕΠ της ΕΕ στην έρευνα και την ανάπτυξη.
- Οι στόχοι «20/20/20», που έχουν τεθεί για το κλίμα και την ενέργεια, θα πρέπει να επιτευχθούν.

- Το ποσοστό των ατόμων που εγκαταλείπουν πρόωρα τη σχολική εκπαίδευση θα πρέπει να είναι κατώτερο του 10%, ενώ ποσοστό τουλάχιστον 40% της νέας γενιάς θα πρέπει να διαθέτει πτυχίο ανώτερης ή ανώτατης εκπαίδευσης.

- Την μείωση κατά 20 εκατομμύρια του αριθμού των ατόμων που διατρέχουν κίνδυνο φτώχειας.

Αξιολογώντας στη συνέχεια το κείμενο της Ε.Ε. για τη Στρατηγική «Ευρώπη 2020» η ΟΚΕ έχει τις ακόλουθες παρατηρήσεις:

Α. Η ΟΚΕ καταρχάς συμφωνεί με το τρίπτυχο των κεντρικών θεματικών προτεραιοτήτων καθώς και με τους προτεινόμενους ποσοτικούς στόχους στα θέματα απασχόλησης και καταπολέμησης της φτώχειας. Αναμένει όμως την εκτίμηση/αξιολόγηση τόσο των δυνατοτήτων αντιμετώπισης, όσο και ελέγχου των παραμέτρων αντιμετώπισης τους, ώστε να διαπιστωθεί κατά πόσο είναι εφικτό να υλοποιηθούν οι συγκεκριμένοι στόχοι, και να επανέλθει οικονομία της ΕΕ σε υγιή τροχιά. Τέλος, και όσον αφορά το ζήτημα καταπολέμησης της φτώχειας, επειδή αποτελεί θέμα μείζονος σημασίας η ΟΚΕ προτείνει να τοποθετηθεί στο επίκεντρο της νέας στρατηγικής.

Β. Όσον αφορά τις διαρθρωτικές αδυναμίες της Ευρώπης οι οποίες αναφέρονται στο κείμενο της Επιτροπής η ΟΚΕ θεωρεί ότι θα πρέπει σε αυτές να προστεθούν και οι θεσμικές αδυναμίες της ΕΕ και ειδικότερα της ευρωζώνης, καθώς με αφορμή το έντονο πρόβλημα της χώρας μας έγινε εμφανής η αδυναμία διαμόρφωσης μιας κοινής πολιτικής για την αντιμετώπιση των δημοσιονομικών προβλημάτων μιας χώρας ώστε να διασφαλιστεί η δημοσιονομική σταθερότητα στη ζώνη του ευρώ. Οι τελευταίες βέβαια αποφάσεις της Συνόδου του Μαρτίου για την δημιουργία μηχανισμού στήριξης της Ελλάδας, γεγονός που θα καταστήσει δυνατή την παροχή συντονισμένων διμερών δανείων σε εθελοντική βάση προς την Ελλάδα όταν η χρηματοδότηση από τις αγορές θα είναι ανεπαρκής κρίνεται ιδιαίτερα σημαντική και έρχεται να περιορίσει τους κλυδωνισμούς της Ευρωπαϊκής ενότητας. Στην ίδια θετική κατεύθυνση κινείται και η απόφαση της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας να παρατείνει μέχρι και το 2011 την αποδοχή των ελληνικών ομολόγων, ως εγγύηση, ανεξαρτήτως της αξιολόγησης τους, για τη διασφάλιση ρευστότητας, η οποία όμως θα πρέπει να διοχετευθεί στη συνέχεια στην πραγματική οικονομία.

Γ. Σύμφωνα με το κείμενο της ΕΕ, οι βασικές προκλήσεις που αντιμετωπίζει η Ευρώπη είναι ο εντεινόμενος ανταγωνισμός από αναπτυσσόμενες και αναδυόμενες

οικονομίες, η ανάγκη ρύθμισης του χρηματοπιστωτικού συστήματος, η αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής και η αποδοτική χρήση των φυσικών πόρων, ιδίως των ενεργειακών.

Η ΟΚΕ θεωρεί ότι η μεγαλύτερη πρόκληση που αντιμετωπίζει η Ευρώπη την τρέχουσα περίοδο είναι η έξοδος από την οικονομική κρίση. Παρόλο που η ύφεση σύμφωνα με τα στοιχεία πλησιάζει στο τέλος της, οι αβεβαιότητες είναι ακόμα πολλές. Οι εκτιμήσεις για την απασχόληση, την ανεργία, τις επενδύσεις και τα δημόσια οικονομικά των ευρωπαϊκών χωρών για το τρέχον και το επόμενο έτος δεν είναι αισιόδοξες. Η ανεργία αναμένεται να αυξηθεί στο 10%, οι ιδιωτικές επενδύσεις προβλέπονται μειωμένες κατά 15% σε σχέση με τα επίπεδα του 2008, το χρέος πιθανότατα θα φτάσει το 80% του ΑΕΠ και το έλλειμμα θα διαμορφωθεί στο 7% του ΑΕΠ. Επιπρόσθετα η πρόσβαση στη χρηματοδότηση γίνεται δυσκολότερη καθώς οι πιστωτικοί κίνδυνοι είναι ιδιαίτερα αυξημένοι. Το γεγονός αυτό σε συνδυασμό με τις πιέσεις στα επιτόκια, ως αποτέλεσμα των δημοσιονομικών προβλημάτων, λειτουργεί ανασταλτικά στην αύξηση των ιδιωτικών επενδύσεων και στην ανάκαμψη της οικονομίας.

Όσον αφορά το χρηματοπιστωτικό σύστημα, η ΟΚΕ θεωρεί ότι οι προσπάθειες πρέπει να επικεντρωθούν κυρίως στην ουσιαστική και αυστηρότερη εποπτεία των χρηματοοικονομικών αγορών και δευτερευόντως σε πρόσθετες ρυθμίσεις.

Δ. Η ΟΚΕ συμφωνεί με τη θέση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την ανάγκη συντονισμού των δράσεων των κρατών – μελών της ΕΕ. Η νέα στρατηγική «Ευρώπη 2020», όπως και η Στρατηγική της Λισαβόνας και η υιοθέτηση του ευρωπαϊκού σχεδίου για την ανάκαμψη της οικονομίας στις αρχές του 2009, αποτελούν σημαντικά εργαλεία μίας συντονισμένης ευρωπαϊκής προσπάθειας με τη συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων και της κοινωνίας των πολιτών.

Επιπρόσθετα η ΟΚΕ θεωρεί ότι προκειμένου να αποφύγει την παρακμή η ΕΕ θα πρέπει να εστιάσει τις προσπάθειές της μεταξύ άλλων στην ενίσχυση του ρόλου της στην παγκόσμια οικονομία. Σήμερα η Ευρώπη αποτελεί τον μεγαλύτερο εξαγωγέα προϊόντων και υπηρεσιών στον κόσμο, όμως, καθώς οι αναδυόμενες οικονομίες αυξάνουν το μερίδιό τους στο παγκόσμιο εμπόριο, κινδυνεύει να υποστεί σημαντικές απώλειες ενώ υπολογίζεται ότι έως το 2025 θα έχει χάσει αυτή την πρωτιά. Επομένως, είναι αναγκαία η υλοποίηση συντονισμένων δράσεων στα κράτη – μέλη της ΕΕ ώστε η Ευρώπη να μπορέσει να βελτιώσει την ανταγωνιστικότητά της και να αντιμετωπίσει τις

διαρθρωτικές αδυναμίες της, αλλά και τις νέες προκλήσεις που παρουσιάστηκαν με την κρίση.

Η εμπειρία από το παρελθόν έχει δείξει ότι η Ευρώπη μπορεί να πετύχει σημαντικούς στόχους, όπως η ΟΝΕ και η διεύρυνση. Κατά την τρέχουσα περίοδο στοίχημα αποτελεί η έξοδος από την κρίση και η οικονομική ανάκαμψη. Η ΟΚΕ θεωρεί ότι βασική προϋπόθεση για να κερδίσει η ΕΕ αυτό το στοίχημα είναι η έμπρακτη πολιτική και θεσμική αλληλεγγύη των ευρωπαίων εταίρων και η συνεργασία στο πλαίσιο μίας ενιαίας οικονομικής πολιτικής με αναπτυξιακά χαρακτηριστικά.

4. ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΣΤΟΧΟΥΣ

4.1. Οικονομική πολιτική

Από την αρχή της εφαρμογής της Στρατηγικής της Λισαβόνας μέχρι σήμερα σημειώθηκαν σημαντικές αλλαγές στην παγκόσμια οικονομία. Η συμμετοχή της ΕΕ και των ΗΠΑ στο παγκόσμιο ΑΕΠ μειώθηκε αρκετά δίνοντας σημαντικά μερίδια σε Κίνα, Βραζιλία, Ρωσία και Ινδία. Η τρέχουσα οικονομική κρίση επιτάχυνε αυτές τις αλλαγές αυξάνοντας τον κίνδυνο συρρίκνωσης της οικονομίας της ΕΕ στο παγκόσμιο οικονομικό περιβάλλον, ενώ παράλληλα ανέδειξε τα διαρθρωτικά προβλήματα των ευρωπαϊκών οικονομιών.

Σήμερα και παρά την έξοδο από την κρίση εξακολουθεί να είναι ιδιαίτερα μεγάλος ο κίνδυνος να διατηρηθούν οι χαμηλοί ρυθμοί ανάπτυξης σε αρκετά κράτη μέλη της ΕΕ για μια μεγάλη χρονική περίοδο. Επίσης, δεδομένων των προβλημάτων που αντιμετωπίζει ολόκληρη η Ευρώπη, τα οποία σχετίζονται με θέματα όπως η γήρανση του πληθυσμού, η ενεργειακή εξάρτηση, η κλιματική αλλαγή και η μετανάστευση, η τρέχουσα ανάκαμψη που παρατηρείται είναι εξαιρετικά εύθραυστη.

Για τους παραπάνω λόγους, απαιτείται η προώθηση πολιτικών σε ευρωπαϊκό και εθνικό επίπεδο για την τόνωση της εξωστρέφειας, της ανταγωνιστικότητας, της βιώσιμης ανάπτυξης. Οι πολιτικές αυτές θα πρέπει να αναπτυχθούν με βάση τους άξονες που θέτει η ΕΕ στη νέα της στρατηγική: την αύξηση της παραγωγικότητας, την προώθηση μιας οικονομίας βασισμένης στη γνώση και την καινοτομία, την ανάπτυξη μιας νέας προσέγγισης στη βιομηχανική πολιτική και την βιώσιμη αξιοποίηση των πόρων, ειδικά των ενεργειακών.

Το πρώτο στοιχείο το οποίο θα πρέπει να αναφερθεί στο σημείο αυτό είναι ότι αρκετές από τις πολιτικές κατευθύνσεις της νέας στρατηγικής της ΕΕ, είχαν υιοθετηθεί και κατά την προηγούμενη δεκαετία στο πλαίσιο της Στρατηγικής της Λισαβόνας, ειδικά μετά την αναθεώρησή της το 2005. Το γεγονός επομένως ότι επαναυιοθετούνται σημαίνει ότι οι στόχοι δεν επιτεύχθηκαν, ή ότι δεν επιτεύχθηκαν πλήρως. Στο σχετικό κείμενο της ΕΕ¹ αναφέρεται ότι αν και οι βασικοί ποσοτικοί στόχοι της Λισαβόνας, όπως π.χ η αύξηση του ποσοστού απασχόλησης στο 70% και των δαπανών για Ε&Α στο 3% του ΑΕΠ, δεν εκπληρώθηκαν, παρόλα αυτά οι διαρθρωτικές αλλαγές οι οποίες

---

¹ SEC(2010) 114 final, "Commission Staff Working Document – Lisbon Strategy evaluation document" Brussels, 2/2/2010

συντελέστηκαν, βελτίωσαν τις επιδόσεις της ΕΕ σε αρκετούς τομείς και κατέστησαν την ευρωπαϊκή οικονομία περισσότερο ανθεκτική στην κρίση.

Η ΟΚΕ αξιολογώντας συνοπτικά την Στρατηγική της Λισαβόνας σημειώνει ότι στην πραγματικότητα οι λόγοι που οι στόχοι της Στρατηγικής της Λισαβόνας δεν επιτεύχθηκαν έχουν να κάνουν με το ότι: α) η στρατηγική ήταν από την αρχή υπερβολικά φιλόδοξη, β) δεν υπήρξε πολιτική δέσμευση στην υλοποίηση των στόχων και γ) οι ευρωπαϊκές κυβερνήσεις έδειξαν απροθυμία στην προώθηση των αναγκαίων μεταρρυθμίσεων. Αλλά η βασικότερη αιτία αποτυχία είναι η αδυναμία επεξεργασίας και ανάπτυξης μιας συγκροτημένης ευρωπαϊκής μακροοικονομικής πολιτικής, ικανής να αντιμετωπίσει αποτελεσματικά την παγκόσμια δυσμενή συγκυρία. Έτσι η κρίση που ξέσπασε το 2008 αποτέλεσε πρόσθετο εμπόδιο και παράγοντα οπισθοδρόμησης στην εκπλήρωση των στόχων της ΣΤΛ.

Αναφορικά με τη νέα στρατηγική και τις κατευθύνσεις της, θα πρέπει καταρχήν να σημειωθεί ότι σε καμία περίπτωση δεν αμφισβητείται η αναγκαιότητα ύπαρξης κοινής στρατηγικής και δέσμευσης των κρατών μελών για την επίτευξη αναπτυξιακών στόχων. Σε διαφορετική περίπτωση η ΕΕ δεν θα μπορούσε να διαδραματίσει ενεργητικό ρόλο στο περιβάλλον της παγκοσμιοποιημένης οικονομίας. Η στρατηγική «Ευρώπη 2020», σε ότι αφορά τους οικονομικούς στόχους, θέτει πράγματι συγκεκριμένες κατευθύνσεις τις οποίες η Ευρώπη χρειάζεται με βάση τις νέες προκλήσεις που αντιμετωπίζει. Η δημιουργία μιας ανταγωνιστικής, διασυνδεδεμένης και πιο πράσινης οικονομίας είναι ιδιαίτερα μεγάλης σημασίας. Εκείνο όμως, που φαίνεται να απουσιάζει από τις νέες κατευθύνσεις και γενικότερα από το ύφος του κειμένου της ΕΕ, είναι το επείγον της κατάστασης, ενώ δεν δίνεται έμφαση σε θέματα επιχειρηματικότητας που είναι ζωτικής σημασίας για την εξασφάλιση μιας μακροπρόθεσμης και βιώσιμης ανάπτυξης.

Σύμφωνα με τις απόψεις της ΟΚΕ, σε ευρωπαϊκό επίπεδο έμφαση πρέπει να δοθεί στα παρακάτω θέματα τα οποία αποτελούν και προϋποθέσεις επιτυχίας των κοινών στόχων της Ευρώπης:

- Διασφάλιση της βιωσιμότητας των δημόσιων οικονομικών, χωρίς οι όποιες πολιτικές δημοσιονομικής προσαρμογής να υποσκάπτουν την ανάπτυξη και την κοινωνική συνοχή της Ευρώπης.

- Εξασφάλιση χρηματοπιστωτικής και νομισματικής σταθερότητας με ουσιαστικότερη και αποτελεσματικότερη εποπτεία των αγορών.

▪ Συνέχιση και εντατικοποίηση των προσπάθειών για την ολοκλήρωση της Ενιαίας Αγοράς και αξιοποίηση των ευκαιριών για ανάπτυξη και αύξηση της απασχόλησης που προσφέρονται μέσω αυτής της προοπτικής.

▪ Εγκαιρη και ορθή εφαρμογή της νομοθεσίας της ΕΕ καθώς και η μείωση του διοικητικού βάρους, ιδιαίτερα στις χώρες με κακές επιδόσεις σε αυτά τα σημεία.

Όσον αφορά την χώρα μας η κρίση επέτεινε τα διαρθρωτικά προβλήματα που υπήρχαν επί χρόνια και που αποτυπώνονται στο τεράστιο δημόσιο χρέος και έλλειμμα και στο έλλειμμα τρεχουσών συναλλαγών. Η χαμηλή ανταγωνιστικότητα και η προσανατολισμένη στην εγχώρια αγορά παραγωγή, περιόρισαν τις αναπτυξιακές δυνατότητες και οδήγησαν σε σοβαρή επιβράδυνση την οικονομία με αρνητικές επιπτώσεις στην απασχόληση και εκτόξευση της ανεργίας. Η επιδείνωση της ανταγωνιστικότητας της ελληνικής οικονομίας, όπως έχει σημειώσει η ΟΚΕ, οφείλεται κύρια στο χαμηλό επίπεδο καινοτομίας, στις ατέλειες στην ανταγωνιστική λειτουργία των αγορών, στην υψηλή γραφειοκρατία, στο πολύπλοκο και ασαφές ρυθμιστικό περιβάλλον, καθώς επίσης και στο υψηλό επίπεδο διαφθοράς και αδιαφάνειας.

Επομένως, οι βασικοί στόχοι της Ελλάδας σχετίζονται άμεσα με τους στόχους της νέας Στρατηγικής της Ευρώπης 2020. Κατά τη νέα περίοδο η Ελλάδα θα πρέπει να εντείνει τις προσπάθειές της για την προώθηση αποφασιστικών αλλαγών, ώστε να μπορέσει να αναπτύξει την εξωστρέφειά της και να περιορίσει την εξάρτηση του ΑΕΠ από την εγχώρια καταναλωτική δαπάνη, να ενισχύσει την έρευνα και την καινοτομία και να στρέψει την παραγωγική δραστηριότητα στην πράσινη ανάπτυξη.

Μετά την ανακοίνωση των νέων μέτρων από την ελληνική κυβέρνηση (μείωση μισθών και επιδομάτων δημοσίων υπαλλήλων, αύξηση έμμεσων φόρων, αύξηση Φ.Π.Α. κτλ) φαίνεται ότι μπορεί να αντιμετωπιστεί ο δημοσιονομικός εκτροχιασμός της χώρας μας. Όμως είναι ορατός ο κίνδυνος η Ελλάδα να διολισθήσει σε βαθιά ύφεση, αν αυτά τα μέτρα δεν συνοδευτούν από ένα ολοκληρωμένο αναπτυξιακό σχεδιασμό ο οποίος θα πρέπει να συμπεριλάβει, πέραν της πρόσφατης φορολογικής μεταρρύθμισης, μέτρα και δράσεις:

- άμεσης αξιοποίησης του ΕΣΠΑ,
- ενίσχυσης και στήριξης της επιχειρηματικότητας,
- απλούστευσης των διαδικασιών αδειοδότησης και λειτουργίας των επιχειρήσεων,

- προσέλκυσης ξένων επενδύσεων, αλλά και γενικότερα προσέλκυσης κεφαλαίων από το εξωτερικό. Μόνο με νέες επενδύσεις σε στοχευμένους τομείς (πράσινη οικονομία, ενέργεια, τεχνολογίες πληροφορικής πληροφοριών , δίκτυα οπτικών ινών και ασύρματη ευρωζωνική κάλυψη) θα μπορέσει η χώρα μας να ξεφύγει από την ύφεση και να αντιμετωπίσει την ανεργία, η οποία δυστυχώς φαίνεται ότι από το 2008 διογκώνεται επικίνδυνα
- μείωσης του μη μισθολογικού κόστους αλλά ταυτόχρονα και επιδότησης του κόστους κοινωνικής ασφάλισης για την πρόσληψη νέων. Προς αυτή την κατεύθυνση είναι πολύ θετική η εξαγγελία της κυβέρνησης για επιδότηση των ασφαλιστικών εισφορών για 4 χρόνια (100%, 75%, 50%, 25%) σε επιχειρήσεις που προσλαμβάνουν νέους ανέργους εργαζόμενους
- απελευθέρωσης των κλειστών επαγγελματιών και των υπηρεσιών
- ενοποίησης του δημόσιου συστήματος προμηθειών με στόχο την εξοικονόμηση πόρων αλλά και τη διαφάνεια. Άμεσα το σύστημα αυτό οφείλει να εγκατασταθεί στο χώρο της υγείας, όπου το κόστος των φαρμάκων ξεπέρασε ήδη τα 5 δισεκατομμύρια € ετησίως και οι δαπάνες υγείας τρέχουν με ρυθμό 17% ετησίως

4.2. Περιβάλλον

Από τις αρχές της δεκαετίας του 1970, η Ευρώπη ανέλαβε σταθερές δεσμεύσεις όσον αφορά το περιβάλλον: προστασία της ποιότητας του ατμοσφαιρικού αέρα και των υδάτων, διατήρηση των φυσικών πόρων και της βιοποικιλότητας, διαχείριση των αποβλήτων και των δραστηριοτήτων που έχουν δυσμενείς περιβαλλοντικές επιπτώσεις. Οι σημερινές προτεραιότητες της ΕΕ είναι η καταπολέμηση της αλλαγής του κλίματος, η προστασία της βιοποικιλότητας, η μείωση των επιπτώσεων της ρύπανσης στην υγεία και η αποδοτικότερη αξιοποίηση των φυσικών πόρων. Προτεραιότητα επίσης αποτελεί η ορθολογική χρήση της ενέργειας στον τομέα των μεταφορών, της ηλεκτροπαραγωγής και τον οικιακό – τριτογενή τομέα. Μέτρα που συμβάλλουν στον έλεγχο και περιορισμό των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα είναι:

- Η προώθηση των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας (ΑΠΕ) με αύξηση της ποσοστιαίας συμμετοχής τους στην ηλεκτροπαραγωγή και ταυτόχρονη απεξάρτηση από τα συμβατικά καύσιμα.

- Η προτεραιότητα στη χρήση φυσικού αερίου έναντι των άλλων ορυκτών καυσίμων, καθώς αποτελεί φιλικότερη προς το περιβάλλον μορφή καυσίμου.

- Η ενίσχυση της συμμετοχής των Μέσων Μαζικής μεταφοράς στο μεταφορικό έργο, ιδιαίτερα των αστικών κέντρων.

- Ο καθορισμός μέτρων και όρων για τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης των κτιρίων.

Η πολιτική της Ε.Ε. για το κλίμα και την ενέργεια, προβλέπει για το 2020 τους ακόλουθους φιλόδοξους στόχους:

- Μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου τουλάχιστον κατά 20% σε σχέση με τα επίπεδα του 1990 (κατά 30% εάν και άλλες ανεπτυγμένες χώρες δεσμευτούν για ανάλογες μειώσεις)

- Αύξηση του ποσοστού χρήσης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας (αιολική, ηλιακή, βιομάζα κτλ.) σε 20% της συνολικής ενεργειακής παραγωγής (από 8,5% περίπου που είναι σήμερα)

- Περιορισμός της ενεργειακής κατανάλωσης κατά 20% των προβλεπόμενων για το 2020 επιπέδων με τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης

Οι προαναφερόμενοι στόχοι προτείνεται να υλοποιηθούν ως εξής:

α) Οι μονάδες παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας και οι ενεργοβόρες βιομηχανίες πρέπει έως το 2020 να μειώσουν τις εκπομπές τους στο 23% του επιπέδου του 2005. Αυτό θα γίνει με τη χορήγηση μειωμένων δικαιωμάτων εκπομπών στο πλαίσιο του Συστήματος Εμπορίας Δικαιωμάτων Εκπομπών (ΣΕΔΕ) της Ε.Ε. (Αυτό καλύπτει το 40% περίπου των συνολικών εκπομπών της Ε.Ε.).

β) Οι τομείς οι οποίοι δεν καλύπτονται από το ΣΕΔΕ, όπως οι μεταφορές(εξαιρουμένων των αεροπορικών οι οποίες θα ενταχθούν το 2012), ο γεωργικός τομέας, τα απόβλητα και τα νοικοκυριά, πρέπει έως το 2020 να μειώσουν τις εκπομπές τους στο 10% του επιπέδου του 2005. Αυτό θα γίνει με τη θέσπιση δεσμευτικών εθνικών στόχων, μεγαλύτερες μειώσεις για τις πλουσιότερες χώρες και περιορισμένες για τις φτωχότερες

γ) Έως το 2020 το 20% της συνολικής ενέργειας της Ε.Ε. θα παράγεται από Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας (Α.Π.Ε.). Και αυτό το μέτρο θα εφαρμοστεί με τη θέσπιση δεσμευτικών εθνικών στόχων . Επιπλέον, το 10% τουλάχιστον των καυσίμων που

χρησιμοποιούνται για τις μεταφορές σε κάθε χώρα πρέπει να προέρχεται από Α.Π.Ε. (βιοκαύσιμα, υδρογόνο, πράσινη ηλεκτρική ενέργεια κλπ)

δ) Προαγωγή της ασφαλούς χρήσης των τεχνολογιών δέσμευσης και γεωλογικής αποθήκευσης του άνθρακα (CCS), οι οποίες ενδεχομένως θα μπορούσαν να εξαλείψουν το μεγαλύτερο μέρος των εκπομπών άνθρακα από τα ορυκτά καύσιμα που χρησιμοποιούνται στις μονάδες παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας και στη βιομηχανία.

Αν η όλη προσπάθεια πετύχει θα δημιουργηθούν ένα εκατομμύριο περίπου νέες θέσεις απασχόλησης στον ευρωπαϊκό κλάδο Α.Π.Ε. έως το 2020, ενώ θέσεις απασχόλησης θα δημιουργηθούν σε κλάδους που σχετίζονται με το περιβάλλον. Οι δαπάνες δε για την εισαγωγή πετρελαίου και αερίου θα μειωθούν κατά 50 δις€ ετησίως έως το 2020

Είναι γεγονός αναμφισβήτητο ότι η κοινή δράση των Κρατών-Μελών της Ε.Ε. επιβάλλεται αφού μεγιστοποιεί την αποτελεσματικότητα των λαμβανόμενων μέτρων αλλά και δημιουργεί οικονομίες κλίματος ώστε η εφαρμογή των μέτρων να είναι λιγότερο δαπανηρή και να μην διαταράσσονται οι συναλλαγές στην ευρωπαϊκή ενιαία αγορά..

Αναφορικά με την Ελλάδα ο εθνικός στόχος για τη συμμετοχή της ενέργειας που παράγεται από Α.Π.Ε. στην ακαθάριστη τελική κατανάλωση ενέργειας, καθορίζεται στο 20% μέχρι το 2020. Ο αντίστοιχος εθνικός στόχος για τη συμμετοχή της ηλεκτρικής ενέργειας που παράγεται από Α.Π.Ε. στην ακαθάριστη κατανάλωση ενέργειας καθορίζεται στο 40% τουλάχιστον μέχρι το 2020.

Η ΕΕ οφείλει να πρωτοστατεί παγκοσμίως στον αγώνα κατά της αλλαγής του κλίματος. Να δώσει το παράδειγμα, θέτοντας αυστηρούς στόχους όσον αφορά τη μείωση της κατανάλωσης ενέργειας και εκπομπών στα κράτη μέλη, στηρίζοντας επίσης τις προσπάθειες θέσπισης παρόμοιων πολιτικών σε όλο τον κόσμο, ειδικότερα στις βιομηχανικές χώρες και στις μεγάλες αναδυόμενες οικονομίες ιδιαίτερα ενόψει και της επερχόμενης λήξης του πρωτοκόλλου του Κιότο. Η απροθυμία των ισχυρών του κόσμου να συμφωνήσουν στην Κοπεγχάγη για ένα πρόβλημα που διαρκώς διογκώνεται και πλήττει την πραγματική οικονομία και την καθημερινότητα δισεκατομμυρίων πολιτών σε όλο τον πλανήτη, οφείλει να αποτελέσει το κινητήριο μοχλό για την ΕΕ προκειμένου να διεκδικήσει σε παγκόσμια κλίμακα τις αναγκαίες πολιτικές πρωτοβουλίες και δεσμεύσεις για να διασφαλιστεί η δυνατότητα των επερχόμενων γενεών να ζήσουν με την ίδια επάρκεια σε υλικούς και ενεργειακούς πόρους.

4.3. Μετανάστευση

Η σύγχρονη μεταναστευτική πολιτική αφορά τη ρύθμιση και τον έλεγχο των όρων εισόδου, απασχόλησης, παραμονής και αναχώρησης των μεταναστών σε μία χώρα. Ταυτόχρονα διαμορφώνεται και από τις επιμέρους κοινωνικές πολιτικές (εκπαιδευτική πολιτική, πολιτική στέγασης, υγείας και κοινωνικής ασφάλισης) που καθορίζουν τις συνθήκες διαβίωσης των ήδη εγκατεστημένων σε μία χώρα μεταναστών.

Όπως είναι γνωστό στο εσωτερικό της ΕΕ δεν υπάρχουν ενιαία κριτήρια για μια σειρά ζητημάτων που αφορούν το μεταναστευτικό, όπως η χορήγηση ασύλου, ενώ το Σύμφωνο για την μετανάστευση δεν έχει νομικά δεσμευτικό χαρακτήρα. Οι χώρες επομένως του Μεσογειακού Νότου που είναι αυτές που δέχονται σήμερα τα μεγάλα μεταναστευτικά ρεύματα καθορίζουν τις μεταναστευτικές πολιτικές τους με βάση τις εθνικές τους ανάγκες, λαμβάνοντας υπόψη τις κατευθυντήριες γραμμές της ένωσης οι οποίες δεν είναι δεσμευτικές.

Στο βαθμό που τα προηγούμενα μοντέλα μεταναστευτικής πολιτικής δεν έχουν σήμερα τη δυνατότητα να αναβιώσουν και να είναι αποδοτικά, το ζητούμενο είναι με ποιο τρόπο είναι δυνατό να αντιμετωπισθούν τα προβλήματα που δημιουργούν οι μεταναστευτικές εισροές, όταν μάλιστα οι τάσεις δείχνουν ότι θα οξυνθούν ακόμα περισσότερο στο μέλλον.

Η ΟΚΕ θεωρεί ότι το κενό το οποίο δημιουργεί η απουσία ενιαίας ευρωπαϊκής μεταναστευτικής πολιτικής μπορεί να καλυφθεί με την ανάπτυξη περιφερειακών συνεργασιών, οι οποίες θα αποτελέσουν και το βασικό εργαλείο για την ανάπτυξη στη συνέχεια μιας κοινής ευρωπαϊκής πολιτικής για το μεταναστευτικό ζήτημα. Πρώτιστος στόχος των διαπεριφερειακών αυτών συνεργασιών είναι η επιτυχής διαχείριση της εισροής μεταναστευτικών ρευμάτων ώστε να αποφευχθεί η όξυνση των κοινωνικών προβλημάτων που δημιουργούνται. Άποψη της ΟΚΕ είναι πως οι δύο πυλώνες, οι οποίοι πρέπει να χαρακτηρίζουν κάθε μέτρο και πρακτική που άπτεται των ζητημάτων της μετανάστευσης είναι: αφενός ο σεβασμός των ανθρωπίνων δικαιωμάτων για το σύνολο των ατόμων που διαβιούν στην ελληνική/ευρωπαϊκή επικράτεια και αφετέρου η διασφάλιση της κοινωνικής συνοχής σε συνδυασμό με την εγγύηση της ασφάλειας των συνόρων.²

---

² Βλ. Γνώμη της ΟΚΕ 232

Αντιμέτωπη με το εύρος και την πολυπλοκότητα της μετανάστευσης, η Ευρώπη δεν έχει πολλά περιθώρια επιλογής. Οφείλει να ενισχύσει την κοινή μεταναστευτική πολιτική, αναπτύσσοντας μια συνδυασμένη διαχείριση των μεταναστευτικών ρευμάτων, τόσο μεταξύ των κρατών-μελών όσο και έναντι τρίτων χωρών. Όσο πιο πολλοί οι απαγορευτικοί όροι εισόδου τόσο πιο πολύ ευνοείται η ανάπτυξη παράνομων κυκλωμάτων λαθραίας διακίνησης ανθρώπων και αυξάνεται ο αριθμός των αγνώστων και άρα μη ελεγχόμενων μεταναστών. Ταυτόχρονα υπάρχουν ζητήματα τα οποία πρέπει να επανεξετασθούν, όπως ο κανονισμός που υιοθετήθηκε στο πλαίσιο της συμφωνίας «Δουβλίνο II» και απαγορεύει την μετεγκατάσταση μεταναστών αλλά και ο καταμερισμός των δαπανών μεταξύ των κρατών μελών. Η συμβολή του ευρωπαϊκού προϋπολογισμού για ζητήματα μετανάστευσης και ασύλου κρίνεται μείζονος σημασίας για τις χώρες τις νοτιοανατολικής Ευρώπης.

Έχοντας υπ' όψιν τα ανωτέρω δεδομένα, η ΟΚΕ έχει ήδη προτείνει ο διάλογος να εστιασθεί στα ακόλουθα θέματα³:

- Στις συνέπειες της ολοένα και αυξανόμενης διαχείρισης των ζητημάτων της μετανάστευσης ως ζητημάτων ασφαλείας. Η προσέγγιση των ζητημάτων της μετανάστευσης θα πρέπει να έχει μία ισόρροπη διαχείριση των διαφόρων παραμέτρων του ζητήματος (οικονομικών, κοινωνικών, ανθρωπιστικών, πολιτιστικών και βεβαίως παραμέτρων σχετιζόμενων με την ασφάλεια). Μεγαλύτερη έμφαση θα πρέπει να δοθεί στην - έως σήμερα παραμελημένη διάσταση - των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

- Στη συμπλήρωση της μεταναστευτικής πολιτικής με συμφωνίες επανεισδοχής με τρίτες χώρες, που όμως θα πρέπει να εξασφαλίζεται ότι σέβονται τα ανθρώπινα δικαιώματα και ότι μετά από την υπογραφή της συμφωνίας τηρούν τα συμφωνηθέντα.

- Στη διαμόρφωση μιας πολιτικής χορήγησης βίζας που αφ' ενός θα διευκολύνει την είσοδο ατόμων που έρχονται να καλύψουν πραγματικά κενά στις θέσεις εργασίας και αφ' ετέρου θα αποτρέψει καταστρατηγήσεις του συστήματος.

- Στην παροχή συνδρομής σε μεσογειακές χώρες που έχουν μετατραπεί από χώρες προέλευσης μεταναστών σε μεταβατικούς σταθμούς. Στο σημείο αυτό κρίσιμη είναι η εξασφάλιση στην πράξη της αλληλεγγύης της ΕΕ προς τα μεσογειακά κράτη μέλη

---

³ Βλ. Γνώμη ΟΚΕ 109

- Στην από κοινού μελέτη με τις χώρες προέλευσης των μεταναστών των συνεπειών που έχουν οι πολιτικές για τη νομιμοποίηση των μεταναστών χωρίς χαρτιά, οι απελάσεις και η ανοχή της παράτυπης μετανάστευσης.
- Στην αναζήτηση τρόπων για πιο ενεργή συμμετοχή της οργανωμένης κοινωνίας των πολιτών στη διαχείριση του μεταναστευτικού ζητήματος
- Ενίσχυση των μέτρων κοινωνικής ένταξης των μεταναστών 2^{ης} γενιάς.

4.4. Διακυβέρνηση

Η προτεινόμενη αρχιτεκτονική για την Ευρώπη 2020

Η στρατηγική θα βασιστεί αφενός μεν σε μια θεματική προσέγγιση που θα δώσει έμφαση στην επίτευξη των πέντε κύριων στόχων: επενδύσεις σε Ε & Α, εκπαίδευση, ενέργεια-κλιματική αλλαγή, ποσοστό απασχόλησης και μείωση της φτώχειας και αφετέρου στην εποπτεία κάθε χώρας.

Η εποπτεία περιλαμβάνει εκθέσεις και αξιολογήσεις της πορείας των στόχων της «Ευρώπης 2020» και του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης που θα πραγματοποιούνται ταυτόχρονα για καλλίτερο συνδυασμό των μέσων και των στόχων και θα γίνονται το τελευταίο τρίμηνο του έτους. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα αξιολογεί τα εν λόγω προγράμματα, θα υποβάλλει έκθεση ως προς την πρόοδο και έτσι το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο θα έχει όλες τις πληροφορίες που απαιτούνται για τη λήψη των αποφάσεων.

Αναφορικά με τις εκθέσεις κατά χώρα οι συστάσεις θα διατυπώνονται υπό μορφή γνώμης και θα συνοδεύονται από συστάσεις βασιζόμενες στους γενικούς προσανατολισμούς οικονομικής πολιτικής. Το θεματικό σκέλος θα περιλαμβάνει συστάσεις για την απασχόληση και για άλλα επιλεγμένα θεματικά ζητήματα (επιχειρηματικό περιβάλλον, καινοτομία, λειτουργία ενιαίας αγοράς, ενέργεια και κλιματική αλλαγή).

Όσον αφορά τις 24 ολοκληρωμένες κατευθυντήριες γραμμές της Στρατηγικής της Λισαβόνας αυτές θα αντικατασταθούν από μια μικρή δέσμη νέων κατευθυντήριων γραμμών οι οποίες θα παραμείνουν αμετάβλητες μέχρι το 2014, ώστε να δοθεί βάρος στην εφαρμογή τους.

Τέλος, στην έκθεση της Επιτροπής η ανάπτυξη της συνεργασίας αναφέρεται ως ιδιαίτερα σημαντικό ζήτημα προκειμένου να επιτευχθούν οι πέντε κύριοι στόχοι της Ευρώπης 2020.

Η ΟΚΕ αξιολογώντας το σύνολο της διακυβέρνησης θεωρεί ότι όλη η διαδικασία της εποπτείας και των συστάσεων είναι ιδιαίτερα κρίσιμη για τη χώρα μας, ιδίως σήμερα που αντιμετωπίζει όχι μόνο τεράστια δημοσιονομικά προβλήματα (ελλείμματα, χρέη κτλ.) αλλά και σημαντικές μακροοικονομικές ανισορροπίες όπως στην ανταγωνιστικότητα και στην ανάπτυξη, με το ποσοστό ανάπτυξης για το 2010 να υπολογίζεται στο -2%.

Η ΟΚΕ επίσης αξιολογεί ιδιαίτερα θετικά την έμφαση που δίνεται στην ενίσχυση της συνεργασίας, καθώς βασική της θέση αποτελεί το ότι στις ευρωπαϊκές οικονομίες η ανάπτυξη και η αύξηση της απασχόλησης θα γίνουν πραγματικότητα, μόνον όταν συνεργαστούν στενά, αναλάβουν μεγαλύτερη ευθύνη και φυσικά επιδείξουν περισσότερη αλληλεγγύη, η οποία δυστυχώς δεν επιδεικνύεται στην πρόσφατη δημοσιονομική κρίση της χώρας μας. Διότι η έκφραση αλληλεγγύης, ιδίως από τα ισχυρότερα Κ-Μ, είναι απαραίτητο συστατικό διατήρησης και προαγωγής μιας ισχυρής Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Τα Ευρωπαϊκά Όργανα

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο

Σήμερα το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο αποτελεί τον τελευταίο κρίκο στη διαδικασία λήψης αποφάσεων σε θέματα στρατηγικής. Η ΟΚΕ θεωρεί ότι το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο θα πρέπει να κατευθύνει τη στρατηγική, αφού αποτελεί τον φορέα που διασφαλίζει την ολοκλήρωση των πολιτικών και διαχειρίζεται την αλληλεξάρτηση μεταξύ Κ-Μ και ΕΕ. Το Ε.Σ. θα πρέπει να διατηρήσει μια οριζόντια εποπτεία στην εκτέλεση του προγράμματος Ευρώπη 2020 και να δίνει το βάρος του κατά τις προσεχείς συνόδους του σε επιμέρους θέματα, όπως έρευνα και καινοτομία, αύξηση της απασχόλησης, ενέργεια και κλιματική αλλαγή, δίνοντας παράλληλα κατευθύνσεις και τα αναγκαία κίνητρα.

Συμβούλιο Υπουργών

Ανάλογα με τις συνθέσεις του το Συμβούλιο Υπουργών, θα μπορούσε να εργαστεί για την εφαρμογή του προγράμματος Ευρώπη 2020 και για την επίτευξη των στόχων στους αντίστοιχους τομείς. Επίσης τα κράτη – μέλη θα πρέπει να πάρουν μια σειρά πρωτοβουλιών ώστε να επιταχύνουν τις ανταλλαγές πληροφοριών πολιτικών για βέλτιστες πρακτικές.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα παρακολουθεί ετησίως τη κατάσταση με βάση μια σειρά από δείκτες που παρουσιάζουν τη συνολική πρόοδο προς τον στόχο της έξυπνης, πράσινης και χωρίς αποκλεισμούς οικονομίας που επιτυγχάνει υψηλά επίπεδα απασχόλησης, παραγωγικότητας και κοινωνικής συνοχής. Η ΕΕ θα εκδίδει ετήσια έκθεση για την υλοποίηση της στρατηγικής και θα διατυπώνει συστάσεις και προτάσεις πολιτικής για την επίτευξη των στόχων της στρατηγικής ενώ θα υποβάλλει και ειδική αξιολόγηση της προόδου που έχει επιτευχθεί στη ζώνη του Ευρώ.

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο

Θέση της ΟΚΕ είναι ότι το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο μπορεί και πρέπει να διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στη στρατηγική, όχι μόνο με την ιδιότητα του νομοθέτη αλλά ως κινητήρια δύναμη, κινητοποιώντας τόσο τους πολίτες της Ένωσης όσο και τα εθνικά κοινοβούλια. Θα μπορούσε για παράδειγμα να εκμεταλλευτεί τις συναντήσεις του με τα Εθνικά Κοινοβούλια των Κ-Μ, για συζήτηση της συνεισφοράς του στην Ευρώπη 2020 και την κοινοποίηση των απόψεών τους στο επόμενο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο.

Εθνικές, περιφερειακές και τοπικές αρχές

Η ΟΚΕ θεωρεί ότι πολύ σημαντικός πρέπει να είναι και ο ρόλος των εθνικών περιφερειακών και τοπικών αρχών εφαρμόζοντας την εταιρική σχέση με τη στενή σύνδεση κοινοβουλίων καθώς και κοινωνικών εταίρων και εκπροσώπων της κοινωνίας των πολιτών, συμβάλλοντας στην εκπόνηση και εφαρμογή εθνικών προγραμμάτων μεταρρυθμίσεων.

Οι προτεραιότητες της Ένωσης φθάνουν πιο κοντά στους πολίτες και ενισχύεται η απαιτούμενη ανάληψη ευθύνης για την υλοποίηση της στρατηγικής για την Ευρώπη 2020, όταν υπάρχει και λειτουργεί ένας διαρκής κοινωνικός διάλογος μεταξύ όλων των επιπέδων διακυβέρνησης. Δυστυχώς, στη χώρας μας, αυτός ο προτεινόμενος διάλογος «χωλαίνει» σε πολλά σημεία και σε όλα τα επίπεδά του και πρέπει να καταβληθεί τεράστια προσπάθεια από όλους τους συμμετέχοντες προκειμένου να έχουμε το επιθυμητό αποτέλεσμα.

Η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και η Επιτροπή Περιφερειών

Η ΟΚΕ θεωρεί ότι ιδιαίτερα χρήσιμη μπορεί να αποδειχθεί η στενότερη επαφή των πιο πάνω φορέων με τη διαδικασία αυτή. Τομείς όπως η ανταλλαγή βέλτιστων

πρακτικών, τα κριτήρια αξιολόγησης και η δικτύωση, μπορεί να συμβάλλουν σημαντικά στο πλαίσιο της ανάγκης για μεταρρυθμίσεις.

Τέλος, θα πρέπει να τονιστεί ότι η επιτυχία της νέας στρατηγικής θα εξαρτηθεί, σε μεγάλο βαθμό από τη σαφήνεια με την οποία τα όργανα της ΕΕ, τα Κ-Μ και οι περιφέρειες εξηγήσουν στους πολίτες τον λόγο που οι προτεινόμενες μεταρρυθμίσεις είναι απαραίτητες προκειμένου να διατηρηθεί το βιοτικό μας επίπεδο και διασφαλιστούν τα κοινωνικά μας πρότυπα μέχρι το 2020, αλλά και ποια συνεισφορά αναμένουν από τους πολίτες, τις επιχειρήσεις και τις οργανώσεις που εκπροσωπούν.

Για μια επιτυχή διαδικασία μετασχηματισμού, η στρατηγική για την Ευρώπη 2020 θα χρειαστεί μεγαλύτερη εστίαση, σαφείς στόχους και διάφανα κριτήρια αξιολόγησης της προόδου. Όλα τα παραπάνω για να γίνουν απαιτείται ισχυρό πλαίσιο διακυβέρνησης που θα εκμεταλλεύεται τα μέσα τα οποία έχει στη διάθεσή της.